

УДК 811.161.2"18""19"(477.83/86)

ВИОКРЕМЛЕННЯ СЛОВОВІРНОЇ КАТЕГОРІЇ В ГАЛИЦЬКИХ ШКІЛЬНИХ ГРАМАТИКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (друга пол. XIX – поч. XX ст.)

Оксана Горда

*Львівський національний аграрний університет,
кафедра українознавства,
вул. Володимира Великого, 1/403, 80 381 м. Дубляни,
Жовківський р-н, Львівська обл., Україна,
тел.: (0 32) 224 29 68*

Розкрито історію виокремлення словотвірної категорії в галицьких шкільних граматиках української мови другої пол. XIX – поч. XX ст. Систематизовано та проаналізовано назви на позначення словотвірних категорій, з'ясовано їхню відповідність ознакам терміна, виявлено перспективні елементи опису цих категорій для сучасної дериватології.

Ключові слова: граматики української мови, словотвірна категорія, термін, ознаки терміна.

Важливим завданням сучасної мовознавчої науки є вивчення теоретичної спадщини попередників, що й зумовлює актуальність теми дослідження.

Проблема виокремлення словотвірної категорії уже була предметом зацікавлення І. Ковалика, І. Вихованця, В. Олексенка, М. Ландер, Л. Костич та ін. учених, в працях яких розкрито суть цієї категорії, виокремлено словотвірні категорії іменника та визначено їхню ієрархію [4, с. 28–32; 14, с. 36; 1, с. 100–103; 10, с. 5–30], розглянуто „складові словотвірної категорії в аспекті їх систематизації та ієрархічного упорядкування”, досліджено історію становлення поняття про зазначену категорію [6, с. 29–38] та історію формування терміна *словотвірна категорія* [7] тощо.

Однак досі залишається маловивченим питання ідентифікації та номінації словотвірних категорій в ретроспективі, зокрема не враховано міркування щодо цього авторів галицьких шкільних граматик української мови другої пол. XIX – поч. XX ст., в яких вперше в українському мовознавстві виокремлено розділ про словотворення: М. Осадці (1862, 1864), Г. Шашкевича (1865), О. Партицького (1873), О. Огоновського (1889), С. Смаль-Стоцького та Ф. Гартнера (1914).

Мета статті – показати роль галицьких шкільних граматик української мови другої пол. XIX – поч. XX ст. у виокремленні словотвірної категорії в українському мовознавстві. Досягнення мети передбачає розв'язання таких завдань: 1) виявити назви на позначення словотвірних категорій; 2) з'ясувати, чи відповідали використані авторами граматик лінгвономени ознакам терміна; 3) дослідити виокремлені в граматичних джерелах словотвірні категорії з погляду мовознавчої перспективи.

Перша спроба ідентифікувати словотвірні категорії на матеріалі іменників в межах розділу про словотворення та дати їм наукові назви належить М. Осадці. У праці „Грамматика руского языка” (1862), пояснюючи творення іменників за допомогою покореневих елементів („наростків”), він зазначав, що вони мають різне значення [11, с. 165]. Зважаючи на цей критерій та набір словотворчих засобів (у його випадку – „наростків”), граматист систематизував ці похідні, вказав, що саме вони виражають, і

позначив відповідними термінами: 1) „лице дѣйствующе (nomen agentis)” (категорія діяча або суб’єкта дії, процесу, стану): *пек-арь, пис-арь, сотвори-тель, оучи-тель, стрѣл-ець, рыб-акъ*; 2) „орудіє (instrumentum)” (категорія знаряддя): *мы-ло, кади-ло, чорни-ло, рѣз-акъ, сѣка-чь*; 3) „дѣйство (категорія дії)”: *косьба, сѣйба, плачь*; 4) „результат дѣйства” (категорія результату дії): *рѣвь, сѣно*; 5) „имена существительни отвлечени” (категорія якісної абстракції): *красо-та, милѡ-сть, лѣнив-ство*; 6) „творять зь именъ прилагательныхъ имена существительни”, (очевидно, йшлося про категорію носія атрибутивної ознаки): *оучен-икъ, грѣшн-икъ, свѣтл-ица*; 7) „творять имена существительни оуменшительни або оувеличительни” (тобто означають зменшеність і збільшеність): *хлѡб-ець, хлѡп-иско, кон-ище* [11, с. 164–165; 12, с. 144].

Отже, граматист виокремив сім із одинадцяти відомих сучасному мовознавству словотвірних іменникових категорій. Не ідентифіковано категорії місця, збірності та одиничності, а збільшеності та зменшеності розглянуто як одну (сучасні дослідники ці категорії диференціюють). До п’яти з них дібрано цілком зрозумілі назви, до двох (1, 2) подано ще латинські відповідники. Саме ці дві номінації вважаємо кальками, інші три, очевидно, авторські новотвори. До категорій носія атрибутивної ознаки, зменшеності та збільшеності подано лише пояснення, наукові назви автор ще не дібрав.

Спроби класифікувати іменники, зважаючи на значення та формант, за допомогою якого вони утворилися, відображає і граMATика кодифікатора-наступника О. Осадци – Г. Шашкевича. У цього граMATиста свої авторські назви на позначення словотвірних іменникових категорій, що означають: 1) „особѣ съ поглядомъ на якоє еи дѣйство” (діяча або суб’єкта дії, процесу, стану): *спаситель, покровитель, жителька, писателька, творець, кравець*; 2) „особѣ або вещь съ особеннымъ якимъ свойствомъ або дѣйствомъ” (такі іменники граMATист ще по-іншому називав „сущники свойственни”, очевидно, маючи на увазі атрибутивну ознаку): *грѣшникъ, ученикъ, сборникъ, сторонникъ*; 3) „місце, где або яка вещь знакоmitа колисъ находилася, або що дѣлалося, або що еше все повторительно сѣ дѣе” (місце): *дворище, городище, ставище, таборище, обозиско, пасовиско, пасовище*, а також: 4) „имена отвлечени” (абстрактні іменники): *житье, спасение*; 5) „сущники оувеличительни” (іменники зі словотвірним значенням збільшеності): *кониско, коровиско, бабиско, чоловѣчиско, бѣдачиско, псище, конище*; 6) „сущники оуменшительни” (іменники зі словотвірним значенням зменшеності): *дубокъ, ставочокъ, каменець, грѣбѣнчикъ, дудочка, рученька, струєчка, дитятко, ноженьята, мамуня, дѣдуньо, Івась, Маруся*; 7) „имена матерійни” (іменники зі словотвірним значенням збірності, одиничності, граMATичної предметності): *телятина, курятина, линина, сѣрачина, дубина, березина, старина, величина, низина, новина, третина, десятина, биганина, писанина, глина, слина, калина, малина* [16, с. 19–26].

На відміну від М. Осадци, Г. Шашкевич виокремив словотвірні категорії місця та збірності й одиничності (дві останні розглядав як одну), а також розмежував категорії збільшеності та зменшеності, але оминув категорії дії та результату дії. На позначення більшості категорій подано цілком прийнятні, з огляду на вимоги до терміна, наукові назви, як от: „сущники свойственни”, „имена отвлечени”, „сущники оувеличительни”, „сущники оуменшительни”, „имена матерійни”. Ці назви цілком зрозумілі для користувачів відповідного синхронного зрізу (йдеться про другу половину ХІХ ст.), однозначні, відносно короткі, відповідають поняттям, які позначають, милозвучні. Не подав Г. Шашкевич відповідної ознакам терміна назви на позначення категорії місця, яку ідентифікував

вперше, можливо, тому, що це було нове для нього поняття (М. Осадца цю категорію не виокремлював).

О. Партицький виокремлював у парадигмі іменників „имѣ збѣрне”: *паньство, шлахта, лѣсъ, стадо, рѣй, збѣжє*; „именники здрѣбнѣли”: *ставочокъ, церковца*; „именники згрѣбѣли”: *дѣдѣанъ, хлописко, батожнице* [13, с. 15], але не описав формантів, за допомогою яких вони утворилися. Аналіз ілюстрацій переконує в тому, що багато із поданих О. Партицьким прикладів слів (*паньство, ставочокъ, батожнице* та ін.) цілком прийнятні для розкриття словотвірних категорій збірності, зменшеності та збільшеності з погляду сучасної лінгвістичної науки.

О. Огоновський теж підтримав ідею, що кожен „наросток” у ролі словотвірного форманта є носієм певного значення. На відміну від своїх попередників у граматичній кодифікації, він зважав на рід іменників: окремо описував творення іменників з тим чи іншим значенням, зважаючи на належність похідного до чоловічого, жіночого чи середнього роду.

О. Огоновський ідентифікував майже всі відомі сучасній мовознавчій науці словотвірні іменникові категорії, окрім категорії одиничності. Виокремлені групи похідних іменників граматист позначив відповідними назвами: 1) „именники, означаючі особу дѣяльну (nomina agentis)” (категорія діяча або суб’єкта дії, процесу, стану): *коно-вѣдѣ, водѣи*; 2) „именники, виражаючі орудє або средство” (категорія знаряддя): *плу-гъ, сѣк-ачь*; 3) „именники, означаючі мѣсце, на котрѣмъ щось дѣє ся або находить ся” (категорія місця): *город-ище, пас-ов-ище*; 4) „имена зборови (nomina collectiva)” (категорія збірності): *колоддє, прутт-є*; 5) „имена здрѣбнѣли” (именники, означаючі *пестоцѣ* и *дрѣбницю, diminutiva*) (категорія зменшеності (демініутиви)): *став-окъ, вѣтр-ець*; 6) „именники, котрѣ виражають презирство” (категорія збільшеності (аугментативи, пейоративи): *баб-ище, хлопч-ище*. Правда, він об’єднав в одну категорію дії та результату дії („именники, означаючі дѣю (nomina actionis), або наслѣдок дѣѣ”): *клек-ѣть, сѣв-ба* і категорії носія атрибутивної ознаки та якісної абстракції („имена, котри означають свойство або понятє уявне (abstracta i substantiva abstracta)”): *глибоч-ьнь, своб-о-да*. Окремо розглянув словотвірні розряди та запропонував відповідні терміни на їх позначення: патронімічні назви – „именники, означаючі рѣдь (patronymica)”: *Ковал-ишинь, вуйч-ан-икъ*; територіальні назви – „назви краѣвъ”: *Подѣтрѣян-щина, Гуцульщина*; назви молодих осіб і звірят – „именники, котрѣ означають молодї животна и особы”: *хлоп-я, вовч-ен-я*; назви рослин, з яких зібрано урожай, – „именники, що означають такї рослины, котрѣ вже зжато, и зъ котрыхъ позрывано плоды”: *боб-ов-инє, мак-ов-инє* [9, с. 56–59].

С. Смаль-Стоцький та Ф. Гартнер у третьому виданні своєї граматики висловили думку про те, що в українській мові „наростки становлять творчу силу мови” [15, с. 34] і є носіями певного значення слова, яке вони творять [15, с. 34]. Значення кожного конкретного форманта, з погляду граматистів, „каже українцеві живе чутє мови” [15, с. 35]. Зважаючи на „наростки”, якими творяться нові слова, С. Смаль-Стоцький та Ф. Гартнер виокремлювали та номінували такі словотвірні іменникові категорії: 1) „назви дѣячѣвъ”: *учитель (-тель), швецъ (-ець), орѣч (-ач), пекар (-ар), співак (-ак), бігун (-ун), коваль (-аль)*; 2) „назви осіб після якоїсь прикмети”: *ученик (-ик), чернецъ (-ець), голяк (-як), бідняга (-яга)*; 3) „назви знарядѣвъ, предметѣвъ до якоїсь роботи”: *рѣло, мило, шило (-ло), весло (-сло)*; 4) „назви мѣсть, де щось дѣєть ся або є”: *огниско (-исько), пожарище (-ище), робітня, цегольня (-ня), кузня (-зня), спальня, їдальня (-альня), волівня, ледівня (-івня)*; 5) „здрѣбнілі і пестливі назви”: *татко, Грицько, личко (-ко), річка (-ка), листочок (-очок), ягідочка (-очка), гніздечко (-*

ечко), душечка (-ечка), кошачок (-ичок), батенько (-енько), Петрусь (-усь) тощо; 6) „збільшені і грубі слова”: багнисько (-исько), дівчице (-ице); 7) „назви чинности, події, стану і їх добутків”: житє, проклятє (-тє), визволенє (-енє), читанє (-анє), клекіт, тупіт (-іт), початок, достаток (-ок), рахунок, подарунок (-унок); 8) „назви прикмет”: глїбина, величина (-ина), висота, доброта (-ота), старість, молодість (-ість), хитроці, гордоці (-оці), братерство (-ство); 9) „назви збірні”: листє, волосє (-є), бучина (-ина), білизна (-изна), лицарство, товариство (-ство), м'ясиво, печиво (-иво), п'ятеро, семеро (-єро); 10) „назви поодиноких осіб або річий після матерії або прикмети”: білок, жовток, хвалько, забудько ((-о)к), горошина (-ина) тощо [15, с. 35–38].

Увагу до словотвірних категорій засвідчили граматики, призначені для середніх шкіл (праці О. Осадци, О. Огоновського, С. Смаль-Стоцького та Ф. Гартнера), в яких характеристика словотвірних процесів закономірно була глибшою, аніж у посібниках, призначених для початкового вивчення української мови. Винятком є граматика Г. Шашкевича, яка ідентифікувала низку словотвірних категорій.

У кожного з авторів, які прийшли до розуміння такої лінгвістичної абстракції, як словотвірна категорія, – свій арсенал термінів, що породжувало синонімію у словотвірній термінології окресленого періоду. Переважають питомі українські назви. У граматиках М. Осадци та О. Огоновського до окремих термінів подано латинські відповідники. Правда, такі ж дублетні чужомовні відповідники подано і в працях І. Ковалика та в академічному виданні „Словотвір сучасної української літературної мови” (1979) [14, с. 36].

Не всі лінгвістичні, запропоновані згаданими авторами, повністю відповідали ознакам терміна: є серед них надто довгі назви („місце, где або яка вещь знакома колись находилася, або що дѣлалася, або що еще все повторительно сѣ дѣе” (Г. Шашкевич), „назви поодиноких осіб або річий після матерії або прикмети” (С. Смаль-Стоцький та Ф. Гартнер).

Подібні міркування знайшли своє продовження в сучасних підходах. Наприклад, І. Ковалик виокремлював такі словотвірні іменникові категорії: діяча (*nomina agentis*), носія ознаки (*nomina attributiva*), збірності (*nomina collectiva*), місця (*nomina loci*), дії (*nomina acti*), її результату (*nomina resultatis*) та знаряддя (*nomina instrumenti*), якісної абстракції [14, с. 36]. Цю класифікацію дещо змінив І. Вихованець, виокремивши як основні такі словотвірні іменникові категорії: 1) суб'єкта дії, процесу, стану тощо – об'єднує назви, утворені суфіксами: *-ач, -ник, -тель, -ець, -ак, -ар, -ій*; 2) знаряддя – об'єднує назви, утворені суфіксами: *-ач, -ник, -ак, -ець, -ун*; 3) локатива (місця) – об'єднує назви локатива, оформлені суфіксами: *-н, -иц, -j*; 4) граматичної предметності – об'єднує назви, утворені суфіксами: *-j, -ість, -оц, -изн, -от, -інь, -ств (-цтв)*; 5) збільшеності – об'єднує назви, оформлені суфіксами: *-иськ, -иц, -ур, -уг, -ук*; 6) зменшеності – об'єднує назви, утворені суфіксами: *-ок, -к, -ик, -иц, -ець, -ц, -ен, -очок, -ечок, -ичок, -очк, -ечк, -ичк*; 7) збірності – об'єднує назви, оформлені суфіксами: *-ств (-цтв), -н, -инн, -няк, -ник, -в*; 8) одиничності – об'єднує назви, оформлені суфіксом *-ин* [1, с. 100–103].

Результати, отримані при зіставленні пояснень кодифікаторів української мови другої пол. XIX ст. – поч. XX ст. із сучасними вченнями, подаємо в таблиці (Таблиця 1). Якщо мовознавці виокремлюють ту чи іншу категорію, напроти їхніх прізвищ ставимо знак «+».

Таблиця 1

Виокремлення словотвірних категорій в українському мовознавстві

Мовознавець	Словотвірні іменникові категорії										
	Діяча або суб'єкта дії, процесу, стану	Носія атрибутивної ознаки	Грамаатичної предметності		Знаряддя	Результату дії	Місця	Зменшеності	Збільшеності	Збірності	Одиничності
			Дії	Якісної абстракції							
М. Осадца (1862)	+	+	+	+	+	+		+			
Г. Шашкевич (1865)	+	+		+			+	+	+		+
О. Огоновський (1889)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
С. Смаль-Стоцький, Ф. Гартнер (1914)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
І. Ковалик (1979)	+	+	+	+	+	+	+			+	
І. Вихованець (2004)	+			+	+		+	+	+	+	+

Із таблиці видно, що підхід до аналізу словотвірних іменникових категорій в українських граматиках другої половини XIX ст. виявився перспективним. Звичайно, сьогодні набір їх повніший і системно викладений [14, с. 36; 1, с. 100–103], це логічно, тому що „словотвірні категорії не становлять закритого класу і їх число може збільшуватися” [14, с. 37]. Про що переконливо підтверджує концепція словотвірних категорій В. Олексенка, який диференціював словотвірні категорії суфіксальних іменників (суб'єкта дії, суб'єкта (носія) стану, інструменталія, локатива, супровідно-предикативного характеру (об'єднує деминутиви та пейоративи), опредметнених значень дієслівних предикативів, опредметненого якісного стану) і словотвірні категорії префіксальних іменників (протилежності, несправжності, рангу, інтенсивності, спільності, величини) [10, с. 5–27].

Щодо запровадження родового терміна *словотвірна категорія* у лінгвістику, то він має свою історію. Його виводять із логічних і лінгвальних категорій, які свого часу

розглядали Арістотель, І. Кант, В. Гумбольдт, О. Потебня, М. Крушевський, В. Дорошевський, І. Мещанінов, О. Єсперсен, І. Ковалик та ін. [5, с. 150–155; 7; 6, с. 29–31].

Існує думка, що поняття „словотвірна категорія” ввів у дериватологію чеський учений М. Докуліл [3, с. 68; 7], який у праці „Творення слів у чеській мові” (1962) розглянув словотвірну категорію як „одиницю, сформовану групою словотвірних типів, об’єднаних спільністю дериваційного значення безвідносно до засобів його вираження” [2, с. 10]

Однак В. Ґрещук вважає ці міркування не зовсім переконливими. Мовознавець доводить, що „поняття словотвірної категорії в М. Докуліла збігається із словотвірним розрядом І. Ковалика” [2, с. 10]. „Можна сперечатися, яка з дефініцій більш адекватна поняттю категорії у словотворі, але не можна забувати про пріоритетність введення в науковий обіг тих чи інших дериватологічних понять”, – резюмує В. Ґрещук [2, с. 10].

На думку А. Нелюби, „саме в українській дериватології вперше сформульовано основні словотвірні поняття – словотвірний розряд, словотвірний клас, словотвірний тип, словотвірна категорія, вибудовано систему цих понять”, і зробив це І. Ковалик [8, с. 3].

Підґрунтям концепції основоположника української дериватології про словотвірну категорію вважаємо міркування авторів галицьких шкільних граматики української мови другої пол. ХІХ – поч. ХХ ст.

Отже, галицькі граматисти (М. Осадца, Г. Шашкевич, О. Партицький, О. Огоновський, С. Смаль-Стоцький та Ф. Гартнер) передбачили виокремлення комплексних одиниць системи словотвору, зокрема словотвірної категорії. Вони запровадили назви на позначення різновидів цих одиниць, якими позначали тематичні групи, об’єднані спільним формантом, частинимовною належністю та значенням.

Багато з використаних у граматиках назв уже відповідали ознакам терміна: „лице дѣйствующе (nomen agentis)”, „результатъ дѣйства” (М. Осадца), „имена отвлечени, имена матерійни” (Г. Шашкевич), „имена зборови (nomina collectiva)” (О. Огоновський), „назви прикмет”, „здрібнілі і пестливі назви” (С. Смаль-Стоцький та Ф. Гартнер) та ін.

Міркування авторів досліджуваних граматичних джерел виявилися перспективними та посприяли виокремленню словотвірної категорії в сучасному мовознавстві.

Перспективу дослідження вбачаємо у вивченні проблеми ідентифікації та номінації словотвірних категорій у працях наступних кодифікаторів української мови.

1. *Вихованець І.* Теоретична морфологія української мови : Академічна граматики української мови / І. Вихованець, К. Городенська ; за ред. І. Вихованця. – Київ : Пульсари, 2004. – 398 с.

2. *Ґрещук В.* Іван Ковалик як дериватолог / Василь Ґрещук // Збірник праць і матеріалів на пошану професора Івана Ковалика. – Львів, 2003. – С. 7–13.

3. *Земская Е. А.* О парадигматических отношениях в словообразовании / Е. А. Земская // Русский язык. Вопросы его истории и современного состояния. Виноградовские чтения I–VIII. – Москва, 1978. – С. 71–75.

4. *Ковалик І.* Вчення про словотвір / Іван Ковалик // Вчення про словотвір. Вибрані праці / [упор. та автор передмови В. Ґрещук]. – Івано-Франківськ – Львів : Місто НВ, 2007. – С. 21–169.

5. Ковалик І. Про лінгвальні категорії, їх властивості і види / Іван Ковалик // Ковалик І. Питання українського і слов'янського мовознавства. Вибрані праці / Іван Ковалик. – Ч. II / [упор. З. Терлак]. – Львів – Івано-Франківськ : [б. м.], 2008. – С. 150–155.
6. Костич Л. Статус словотвірної категорії [Електронний ресурс] / Л. Костич // Українське мовознавство. – 2014. – № 1(44). – С. 29–41. – Режим доступу : <http://philology.knu.ua/files/library/ukrmov/44-1/5.pdf>.
7. Ландер М. А. Історія формування лінгвотерміна «словотвірна категорія» в україністиці [Електронний ресурс] / М. А. Ландер. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/ESPR_2006/Philologia/8_lander%20tezi.doc.htm.
8. Нелюба А. М. Експліцитна й імпліцитна економія в словотвірній номінації української мови : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. філол. наук : спец. 10.02.01 „Українська мова” / А. М. Нелюба. – Київ, 2008. – 33 с.
9. Огоновській О. Граматика руского языка для школъ середнихъ / О. Огоновській. – Львѡв, 1889. – 288 с.
10. Олексенко В. П. Словотвірні категорії іменника : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора філол. наук : спец. 10.02.01 „Українська мова” / В. П. Олексенко. – Київ, 2002. – 36 с.
11. Осадца М. Граматика руского языка / М. Осадца. – Во Львовѣ, 1862. – 256 с.
12. Осадца М. Граматика руского языка / М. Осадца. – 2-е попр. изд. – Во Львовѣ, 1864. – 256 с.
13. Партыцкій О. Граматика языка руского для оужиткѡ въ школахъ людовыхъ въ Галичинѣ / О. Партыцкій. – Оу Львовѣ, 1873. – 176 с.
14. Словотвір сучасної української літературної мови / [ред. М. А. Жовтобрюх]. – Київ : Наук. думка, 1979. – 408 с.
15. Смаль-Стоцький С. Граматика руської мови / С. Смаль-Стоцький, Ф. Гартнер. – 3-те переробл. вид. – Відень, 1914. – 202 с.
16. Шашкевич Г. Мала грамматика языка руского основана на підставѣ читанокъ для III и IV отряду школъ головныхъ въ Цѣсарствѣ Австріи употребляемыхъ jako допомочна книга для оучителѣвъ и препарандѡвъ / Г. Шашкевич. – Въ Вѣдни, 1865. – 235 с.

*Стаття надійшла до редколегії 30. 04. 2017
доопрацьована 30. 06. 2017
прийнята до друку 15. 08. 2017*

**DISTINGUISHING A WORD FORMATION CATEGORY IN HALYCHYNA GRAMMAR BOOKS
OF THE UKRAINIAN LANGUAGE (the second half of the 19th – the first half of the 20th century)**

Oksana Horda

*Lviv National Agrarian University
Department of Ukrainian Studies
1/403, Volodymyr Velykyy Str., 80 381, Dubliany,
Zhovkva district, Lviv region, Ukraine,
phone: (0 32) 224 29 68*

The study of predecessors' theoretical heritage is relevant for modern linguistics.

The present article highlights the history of distinguishing a word formation category in Halychyna school grammar books in the second half of the 19th – the first half of the 20th century. It attempts to systematize and to analyze the

names denoting word formation categories, as well as to bring to light their conformity to term features. Additionally, it follows those elements of category description, which are promising for modern word formation.

The author concludes that Halychyna grammarians (M. Osadtsa, H. Shashkevych, O. Partytskyi, O. Ohonovskyi, S. Smal-Stotskyi and F. Gartner) predicted the detachment of complex word formation units, in particular a word formation category. They introduced names to denote these kinds of units that were used to designate thematic groups united by formants, part-of-speech affiliation, and meaning. A significant number of terms used in grammar books could be classified as terms on the ground of their characteristics.

The speculations of grammar references' authors under consideration appeared to be promising and contributed to distinguishing a word formation category in the papers by modern authors (I. Kovalyk, I. Vykhoanets, V. Olekseyenko et al.)

Key words: grammar books of the Ukrainian language, word formation category, term, term characteristics.